

ההיסטוריה חוזרת על עצמה, וההיסטוריה של הסיפור והתרבות חוזרת על עצמה עשרת מונים. כיום, עשר שנים מאוחר יותר, דומה שיש לראות במאמרו של יצחק אורפז אבן-בוחן לדיעות והשקפות דומות שהושמעו מפי סופרים כעמוס עוז, עמוס קינן ואחרים, וההדירו מפני המצפה לחברה הישראלית בעתיד הנראה לעינים של סופרים כפי שראה אורפז לפני 10 שנים. שבה ונשאלת השאלה: האם ממלא הסופר ואיש-הרוח את התפקיד המיועד לו בחברה הישראלית, או שהוא משמש אך-ורק מישחה למירוק שופרו של משיח.

ונשאלת שאלה עקרונית נוספת: האם כישלון של גנראלים ומדינאים הוא כישלון של גנראלים ומדינאים — או שהוא כישלונה של תרבות שבה מתפקדים אלה כמאפיינים של אותה תרבות.

מבט לאחור, להישגי היצירה והשפעתה על החברה של סופרי דור הפלמ"ח וסופרי דור-המדינה מאז 1948 ועד היום — מילבד בכמה מקרים בודדים ונדירים — ממחיש כי הסיפורות והתרבות איבדו את חלקם ייעודם וכוחם והפכו, די במודע, שמן בגלגלי ההשמדה העצמית של החברה הישראלית.

כישלון זה של סיפורות ותרבות ממחיש שהגיעה עת רוויזיה כללית בסולם הערכים החברתי, התרבותי והאידיאולוגי שהושחש בשירות האידאיות שהביאו את החברה הישראלית עד הלום וגררו את התרבות יחד איתם. דומה שהגיעה עת לבחון מחדש את ההיסטוריה התרבותית של ארץ-ישראל, כולל ההיסטוריה והתרבות של תושביה הערבים, להעריך מחדש את אפשרויות יצירתה של תרבות משוחררת שתשקף את העובדה ש, ארץ-ישראל השלמה היא ארצם של שני עמים. לאור כישלונה המחולטת של תרבותו של עם אחד בארצם של שני עמים, כישלון התמודדותה של תרבות זו במציאות, בחומרים מתוך המציאות הביא לידי איזולה תרבותית.

המתשה לאיזולה התרבותית הזאת הובלטה בעשר השנים שחלפו מאז נכתבה רשימתו של יצחק אורפז ומטח התגובות הקטלניות כלפיה. אם הסיפורות והתרבות לא יצרו בסיס להתחדשות, אלא ימשיכו להיות שמן בגלגלי ההשמדה העצמית של החברה הישראלית, הרי כל העיסוק בתרבות לשווא הוא. וכן גם החיים בארץ הזאת.

אלוזיות". דומה כי, "העושים" בעלי ת, נחלה הקשה של תסריט-אלוזיות" נראים, כעבור 10 שנים, כבעלי מניות בכורה רבות בתי-הקברות הצבאיים שנוספו מאז. למתול זה של הארפיות צמאת-דמים הצטרפו גם בן-עמי פיינגולד שכונה את נגיחתו כיצחק אורפז, הגדה המערבית והמנטאליות הישראלית", המשוור נתן אל-תרמן ברשימתו, "העיקרון והאבסורד" (מעריב, 15.9.67) ששימשו כתגיא מסייע לגברות המסובדות הללו.



ז'אן-פול סארטר
גם סארטר הוא צרפתי

לחתמת נוספת, המתנבאת בסיגנון אתר, היתה העיר תונאית-מחברת שולמית הר-אבן, ברשימתה, "סופר סתם, מהו אימור" שאותה פירסמה בעל המשמר מיום 22.9.67. שם היא תימנה את מעמדו בתורה של, "איש הרוח" לקרן זווית, בטענה: "האזינם יש לראות את הסופר כמבין ופוסק בענייני מוסר והומאניות יותר מאדם רגיל...". תוך שהיא קובעת: "להלך התקופה-נבואית-הפרטימית מפנה בשלששים שנה לפחות. תקופה עברה מומן על אותו חלק של סופרים: זהו מין אילימפוס במלני בעלמא, הפר משקל בחיי יופיו, ולא כל שכן בהכרעות, שאינו צריך להראיג אותנו כלל. יתנבא המתנבאים — ויתן למכירי הבעיות (המדינאים והטכניקאים) של השילטון — (ד.ע.) לנסות ולפתור...". בהמשך שלילתה את עצם זכות-הדיבור של הסופרים ואנשי-הרוח, תולה שולמית הר-אבן בכרונן של 110 אנשי-רוח צרפתיים שיצאו נגד הא.א.א., שלדעתה לא היה לכרון חלק בעזיבת הצרפתים את אלג'ירי בראשית שנות ה-60'. ובמודע מתעלמת הר-אבן, מקביעתו של ההוגל (המדיני-נאי, הטכנולוג) שקבע על יוזמי של הכרון ה"ל שהטיף לעריקה מהצבא הצרפתי, הוגה-הדיעות והסופר ז'אן פול סארטר: "גם סארטר הוא צרפתי!"

קריאת חברים אלה פריעטה של שולמית הר-אבן, מעלה גיחוך על שפתיים כאשר, שנתיים מאוחר יותר, הסתבר שהיא שכחה את, "אי-מעורבותם" הנדרשת של הסופרים במדינה, ואת מסירת פתרון הבעיות ל, מכירי הבעיות", וניצלה את מעמדה כסופרת בדי-שיח השנתי בין אינטלקטואלים ישראלים לאנגלו-סכסים, והטיחה בהוגה והמבקר הבריטי ג'ורג' שטיינר מילים בוטות באמנתו בערכים, "היהודי הקוסמופוליטי" וזילולו בארציות שהוא מוצא בחיים האינטלקטואלים בארץ הרדידות הנלווית אליהם. מדרכה של שולמית הר-אבן ניתן להסיק שאסור לאיש-הרוח לדבר בשם, "המצפון" ועליו לדבר אך ורק בשם המדיניות המוצהרת של משרד-החוץ הישראלי.

בסיים רשימתה לא יכלה שולמית הר-אבן שלא למלא לשונה בבקשה ובנבואה, התנבאה בזכות, "העושים" העדיפה על זכות-הדיבור של הסופרים וטענה: "גם הוא לא יקרב את הפיתוח הנחוץ לנו עכשיו. מחר, בעוד שנה, בעוד עשר שנים, יקרברו העושים — אם יעשו בריש, ובדאטה לזולת, נחלה קשה ומרה של חסרי-

פיחות-זוחל בסיפורות העיברית באוכספורד * פרס סיפורות המוענק בחלקו על-ידי קוראים * מילחמת-משוררים מקומית הופכת מאמר בגנות השירה העיברית בניו-יורק * האם אפרים קישון הוא חביבם של הנאצים לשעבר? * הקרב על "חירבת חיזעה"



גולדה מאיר
שלא ידמו אותנו לאירגוני מחבלים

ריים, ובראשם ארנסט בלוך (שנפטר ב-1970). ז'אן אמרי וגולדו מאן פרשה מהפא"ן קלאב הגרמני במחאה על-כך ש האירגון לא התייצב לצידו של ארנסט מני דל. לגורלם של המוסיקאים הישראליים המצליחים בעולם הרחב ואינם רצויים בישראל, הצטרף המנצח הצעיר עזריהו חדר, שזכה בכיקורות נרגשות על ניצוחיו על התיזמורת הסימפונית הימלכותית הבריטית בלונדון. אחרי הצלחה זו פנה עזריהו חדר בכתב אל מנהלי התיזמורת בישראל, לבדוק את האפשרות שינצח בארץ, נוסף-על עבודותיו בחוץ-לארץ. על המיכתבים ששיגר המנצח הי צעיר חדר לא קיבל אפילו תשובה אחת. פרט פיקנטי בקאריירה של חדר הוא הני צוח על היצירה "1812" לצייקובסקי באל-ברטיהול, ניצוח שהביקורת הבריטית הי ללה. כזכור בוצעה יצירה זו הקיץ כפסי טיבל הישראלי, בניצוחו של המנצח-המיוז בא זובין מוחצ'ה. עורכי אחת מד הוצאות-הספרים, נאלצו לשנות ברגע הי אחרון עטיפה שהוכנה לספר-לילדים מאת ספר-ילדים פתח-תיקואי. הסיבה: הסופר תבע ששמו יופיע על העטיפה באותיות גדולות יותר משם הספר. בראיון שהעניק רם לוי על סירטו חירבת חיזעה, המבוסס על סיפורו של פ(מילננסקי) יז'הר, הוא גילה כי לפני כמה שבועות פנתה ראשה-ממשלה בדימוס, גולדה מאיר, אל יושבראש רשות-השידור ולטר איתן וביקשה ממנו למנוע בכל מחיר את הקרנת הסרט. בטענה: "שלא ידמו אותנו לאירגוני מחבלים, על מישור סיעונית של גולדה מאיר עלה גם כתב ידיעות אחרונות אורי פורת, שטען כי חירבת חיזעה מייצג צביעות של יפינש ואזהבי-ערבים, ועל כן: "בואו נעמיד לרשותם את הטלוויזיה שלנו, ונתמוך בתעמולתם (של הערבים) בכספיהם של משלמי האגרה... אני בעד זה שהם יציגו גם מחזה יפה על דייריאסיין, ואפשר גם על קיביה וכפר-קאסם... מי יודע, אולי בדרך זו סוף-סוף תהיה לנו שפה משותפת עם אש"ף, כאשר מנסחי האמנה הפלסטינית יגלו שאנחנו עושים כל מאמץ כדי לעזור להם לשחרר את פלסטין...". כאשר נתבקשה מבקרת צעירה ששם מישפתחה כשמו של חבר-כנסת הקשור בעולם הסיפורות לכתוב ביקורת על ספר שיריו הראשון של משורר צעיר, השיבה: "אני דואגת לקאריירה שלי — ואיני מוכנה לבזבז אותה על משורר צעיר ואפילו יהיו שיריו טובים שבטובים."

במשך שנים אחדות הוענקה מדי שנה בשנה מילגת-יצירה, לשהות בת שנה לסופר ישראלי בעיר האוניברסיטות הבריטית אוכספורד. סכום המילגה מימן את שהותו של הסופר במקום ואת הוצאות מחייתו. בין הסופרים שנהנו ממילגה זו: אהרון אפלפדר, עמוס עוז, אברהם ב. יהושע ודליה רביקוביץ. עד לפני קרוב לשנתיים נחשבה מילגה זו משאת-נפשו של כל סופר ישראלי, אלא שמוזע שנתיים חל סיחות דראסטי בערכה של מילגת-אוכספורד. שצומצמה לכדי מתן מגורים בדירה צנועה בפרברי אוכספורד, ללא כיסוי הוצאות המחיה. אך הפיחות המאסיבי בערכה של המילגה לא מנע בעד עסקי-התרבות (שרני) כרמי לשהות שנה באוכספורד על חשבונה, ולהתי-הדר בכבוד זה. את מקומו של כרמי במקום ממלא מזה זמן-מה המחבר אהרון מגר, המנח את שהותו על חשבון פועלי ישראל מרשימת שהוא מפרסם בעיתונם דבר, ומייצגם השוטף של סופרי ישראל בכינוסי הפא"ן קלאב העולמי. כאשר פנת מחברי ההצגות יוסף מונדי (זה חסותוב) אל אחד ממבקרי ושאלו בחרדה לגורלו של אהרון מגר, העיברי ולתפקידו-שלו כמחזאי בימים אלה, השיב לו המבקר: "אתה עלול ליהפך מחוסר-עבודה — הרי לעולם לא תוכל להתמודד עם הדראמה היומיומית רותי המקובלות בפרסים-הסיפורתיים האחרים בארץ. תפרסם מערכת פרוזה את שמות שאותה מציג ראשה-ממשלה על מסכי הטל-וויזיה". שלושה עובדי-מדינה הוצאו לי הורג באוגנדה אחרי שהעלו מחזה הקרוי מישוריים ריקים. הם הואשמו בהעלבתו של אידי אמין דאדא על כך שרמוזו במחזה כי אין לאיגנדה מנהיג הנהנה מתמיכת העם. ירחון הסיפורות פרוזה הכריז על תחרות סיפורותית לכתיבת הסיפור הקצר (עד 2000 מילים בסיפור) לסופרים צעירים עד גיל 30. בניגוד לנורמות השיפוטי-הסיפי השופטים ברבים, חידוש נוסף בתקנון הפרס קובע שקוראי הירחון ימלאו שאלו גם, אזהם יעניקו ניקוד לסיפורים שיש תתפר בתחרות. ניקוד הקוראים יקבע 40% בקביעת הפרס, וחבריה-השופטים את שאר 60 האחוזים. בניגוד לפא"ן קלאב הישראלי, שהוא אירגון "ממונה מטעם" וחסר השפעה כלשהי על חי הסיפורות הישראליים (ראה ידיעה על אהרון מגד), הי פא"ן קלאב הגרמני שונה לחלוטין. צי-רופו של הסופר-אידיאולוגי-כלכלן הטרועי קיסטי ארנסט מנרד לאירגון הגרמני הביא לפרישת כ-50 חברים ממנו כמחאה על צירופו. קבוצה נוספת של הוגים וסופי-

במשך שנים אחדות הוענקה מדי שנה בשנה מילגת-יצירה, לשהות בת שנה לסופר ישראלי בעיר האוניברסיטות הבריטית אוכספורד. סכום המילגה מימן את שהותו של הסופר במקום ואת הוצאות מחייתו. בין הסופרים שנהנו ממילגה זו: אהרון אפלפדר, עמוס עוז, אברהם ב. יהושע ודליה רביקוביץ. עד לפני קרוב לשנתיים נחשבה מילגה זו משאת-נפשו של כל סופר ישראלי, אלא שמוזע שנתיים חל סיחות דראסטי בערכה של מילגת-אוכספורד. שצומצמה לכדי מתן מגורים בדירה צנועה בפרברי אוכספורד, ללא כיסוי הוצאות המחיה. אך הפיחות המאסיבי בערכה של המילגה לא מנע בעד עסקי-התרבות (שרני) כרמי לשהות שנה באוכספורד על חשבונה, ולהתי-הדר בכבוד זה. את מקומו של כרמי במקום ממלא מזה זמן-מה המחבר אהרון מגר, המנח את שהותו על חשבון פועלי ישראל מרשימת שהוא מפרסם בעיתונם דבר, ומייצגם השוטף של סופרי ישראל בכינוסי הפא"ן קלאב העולמי. כאשר פנת מחברי ההצגות יוסף מונדי (זה חסותוב) אל אחד ממבקרי ושאלו בחרדה לגורלו של אהרון מגר, העיברי ולתפקידו-שלו כמחזאי בימים אלה, השיב לו המבקר: "אתה עלול ליהפך מחוסר-עבודה — הרי לעולם לא תוכל להתמודד עם הדראמה היומיומית רותי המקובלות בפרסים-הסיפורתיים האחרים בארץ. תפרסם מערכת פרוזה את שמות שאותה מציג ראשה-ממשלה על מסכי הטל-וויזיה". שלושה עובדי-מדינה הוצאו לי הורג באוגנדה אחרי שהעלו מחזה הקרוי מישוריים ריקים. הם הואשמו בהעלבתו של אידי אמין דאדא על כך שרמוזו במחזה כי אין לאיגנדה מנהיג הנהנה מתמיכת העם. ירחון הסיפורות פרוזה הכריז על תחרות סיפורותית לכתיבת הסיפור הקצר (עד 2000 מילים בסיפור) לסופרים צעירים עד גיל 30. בניגוד לנורמות השיפוטי-הסיפי השופטים ברבים, חידוש נוסף בתקנון הפרס קובע שקוראי הירחון ימלאו שאלו גם, אזהם יעניקו ניקוד לסיפורים שיש תתפר בתחרות. ניקוד הקוראים יקבע 40% בקביעת הפרס, וחבריה-השופטים את שאר 60 האחוזים. בניגוד לפא"ן קלאב הישראלי, שהוא אירגון "ממונה מטעם" וחסר השפעה כלשהי על חי הסיפורות הישראליים (ראה ידיעה על אהרון מגד), הי פא"ן קלאב הגרמני שונה לחלוטין. צי-רופו של הסופר-אידיאולוגי-כלכלן הטרועי קיסטי ארנסט מנרד לאירגון הגרמני הביא לפרישת כ-50 חברים ממנו כמחאה על צירופו. קבוצה נוספת של הוגים וסופי-

במשך שנים אחדות הוענקה מדי שנה בשנה מילגת-יצירה, לשהות בת שנה לסופר ישראלי בעיר האוניברסיטות הבריטית אוכספורד. סכום המילגה מימן את שהותו של הסופר במקום ואת הוצאות מחייתו. בין הסופרים שנהנו ממילגה זו: אהרון אפלפדר, עמוס עוז, אברהם ב. יהושע ודליה רביקוביץ. עד לפני קרוב לשנתיים נחשבה מילגה זו משאת-נפשו של כל סופר ישראלי, אלא שמוזע שנתיים חל סיחות דראסטי בערכה של מילגת-אוכספורד. שצומצמה לכדי מתן מגורים בדירה צנועה בפרברי אוכספורד, ללא כיסוי הוצאות המחיה. אך הפיחות המאסיבי בערכה של המילגה לא מנע בעד עסקי-התרבות (שרני) כרמי לשהות שנה באוכספורד על חשבונה, ולהתי-הדר בכבוד זה. את מקומו של כרמי במקום ממלא מזה זמן-מה המחבר אהרון מגר, המנח את שהותו על חשבון פועלי ישראל מרשימת שהוא מפרסם בעיתונם דבר, ומייצגם השוטף של סופרי ישראל בכינוסי הפא"ן קלאב העולמי. כאשר פנת מחברי ההצגות יוסף מונדי (זה חסותוב) אל אחד ממבקרי ושאלו בחרדה לגורלו של אהרון מגר, העיברי ולתפקידו-שלו כמחזאי בימים אלה, השיב לו המבקר: "אתה עלול ליהפך מחוסר-עבודה — הרי לעולם לא תוכל להתמודד עם הדראמה היומיומית רותי המקובלות בפרסים-הסיפורתיים האחרים בארץ. תפרסם מערכת פרוזה את שמות שאותה מציג ראשה-ממשלה על מסכי הטל-וויזיה". שלושה עובדי-מדינה הוצאו לי הורג באוגנדה אחרי שהעלו מחזה הקרוי מישוריים ריקים. הם הואשמו בהעלבתו של אידי אמין דאדא על כך שרמוזו במחזה כי אין לאיגנדה מנהיג הנהנה מתמיכת העם. ירחון הסיפורות פרוזה הכריז על תחרות סיפורותית לכתיבת הסיפור הקצר (עד 2000 מילים בסיפור) לסופרים צעירים עד גיל 30. בניגוד לנורמות השיפוטי-הסיפי השופטים ברבים, חידוש נוסף בתקנון הפרס קובע שקוראי הירחון ימלאו שאלו גם, אזהם יעניקו ניקוד לסיפורים שיש תתפר בתחרות. ניקוד הקוראים יקבע 40% בקביעת הפרס, וחבריה-השופטים את שאר 60 האחוזים. בניגוד לפא"ן קלאב הישראלי, שהוא אירגון "ממונה מטעם" וחסר השפעה כלשהי על חי הסיפורות הישראליים (ראה ידיעה על אהרון מגד), הי פא"ן קלאב הגרמני שונה לחלוטין. צי-רופו של הסופר-אידיאולוגי-כלכלן הטרועי קיסטי ארנסט מנרד לאירגון הגרמני הביא לפרישת כ-50 חברים ממנו כמחאה על צירופו. קבוצה נוספת של הוגים וסופי-



אהרון מגד
סיפורות עיברית אוכספורדית